

De vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn van de EU

*Voor de natuur
en de mensen
in Europa*

Europese Commissie
Directoraat-generaal Milieu

Auteur: Kerstin Sundseth, Ecosystems LTD, Brussel

Commissiecoördinator: Sylvia Barova, Europese Commissie, Natura 2000 eenheid B.3, 1049 Brussel, BELGIË

Grafisch ontwerp: NatureBureau, Verenigd Koninkrijk. www.naturebureau.co.uk

Meer informatie over Natura 2000 vindt u op: <http://ec.europa.eu/environment/nature>

***Europe Direct helpt u antwoord te vinden op uw vragen
over de Europese Unie.***

Gratis nummer (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) De informatie wordt gratis verstrekt en bellen is doorgaans gratis, maar sommige operatoren, telefooncellen of hotels kunnen kosten aanrekenen.

Meer gegevens over de Europese Unie vindt u op internet via de Europaserver (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2015

ISBN 978-92-79-45621-3

doi:10.2779/895994

© Europese Unie, 2015

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Er rust copyright op de foto's en deze mogen niet zonder voorafgaande goedkeuring van de fotografen worden gebruikt.

Printed in Belgium

GEDRUKT OP KRINGLOOPPAPIER WAARAAN HET EU-ECOLABEL VOOR GRAFISCH PAPIER IS TOEGEKEND (WWW.ECOLABEL.EU)

Inhoudsopgave

4-5 De biodiversiteit van Europa — een rijk natuurlijk erfgoed

6-7 Van onschatbare waarde voor de samenleving

8-9 Biodiversiteit in Europa — in gevaar

10-11 EU-natuurwetgeving — een unieke samenwerking

12-13 Reikwijdte en doelstelling

14-15 Belangrijkste voorwaarden

16-17 Soortenbescherming

18-19 Het Natura 2000-netwerk — een gecoördineerd ecologisch netwerk

20-21 Aanwijzing van natuurgebieden

22-23 Beheer van Natura 2000-gebieden

24-25 Natura 2000 — onderdeel van een levend landschap

26-27 Duurzame ontwikkeling stimuleren

28-29 Natura 2000-vergunningen voor nieuwe plannen en projecten

30-31 Investeren in de toekomst ten behoeve van mens en natuur

32-33 De uitdagingen die voor ons liggen

35 Meer informatie en fotoverantwoording

De biodiversiteit van Europa — een rijk natuurlijk erfgoed

Europa beslaat minder dan 5% van de landmassa op aarde. Toch beschikt het gebied ondanks zijn geringe omvang over een schitterende diversiteit aan wilde planten, dieren en landschappen die in veel gevallen nergens anders ter wereld voorkomen.

Van de bloemrijke weiden in de Alpen tot de windduinen langs de Atlantische kust en van de dichte beukenbossen in Midden-Europa en de weidse veengebieden in het noorden tot het glasheldere water van de Middellandse Zee: de natuur in Europa is werkelijk uniek.

Weide met wilde bloemen op de hellingen van de Mont Blanc, Frankrijk.

Van onschatbare waarde voor de samenleving

Deze biodiversiteit is grotendeels te danken aan de verschillen in klimaat, topografie en geologie. Ook onze langdurige geschiedenis met de grond draagt bij aan deze biodiversiteit. Er zijn maar weinig plekken in de wereld waar we binnen zo'n klein gebied zoveel variatie, tegenstellingen en regionale verschillen zien in de habitats, de natuur en het cultuurlandschap.

Het beschermen van ons natuurlijk erfgoed zorgt ervoor dat de rijke diversiteit aan planten, dieren en habitats in Europa bewaard blijft voor toekomstige generaties. Het is bovendien van wezenlijk belang voor onze economie en ons welzijn.

Gezonde ecosystemen bieden niet alleen vele belangrijke sociaal-economische voordelen, zoals voedsel, schoon water en een gezonde bodem, maar vormen ook een belangrijke inkomstenbron voor talloze mensen in heel Europa die de natuurlijke bronnen op een duurzame manier benutten.

Dewerstone Wood, Devon, Engeland, Verenigd Koninkrijk. Gezonde bossen helpen niet alleen bij het verbeteren van de lucht- en bodemkwaliteit, ze absorberen ook grote hoeveelheden koolstofdioxide, de grootste oorzaak van klimaatverandering.

Biodiversiteit in Europa in gevaar

Er is de afgelopen twintig jaar al veel vooruitgang geboekt in het beschermen van de biodiversiteit in Europa, maar er moet nog veel worden gedaan om het verlies aan biodiversiteit een halt toe te roepen. Op andere continenten sterven de dier- en plantensoorten weliswaar in een hoger tempo uit, maar tot maar liefst 25% van de Europese diersoorten wordt nog altijd met uitsterven bedreigd en zelfs veelvoorkomende dier- en plantensoorten hebben last van het aanhoudende verlies van geschikte habitats.

De meest recente inventarisatie van gebiedsdekking in de EU laat zien dat verstedelijking, industriële ontwikkeling en nieuwe infrastructuren leiden tot de snelle uitbreiding van kunstmatige gebieden in heel Europa. Dit gaat vaak ten koste van waardevolle natuurgebieden, met name gras- en draslanden, die het in het verleden ook al zwaar te verduren hebben gehad. De resterende habitats raken steeds verder van elkaar geïsoleerd, waardoor nu bijna een derde van het grondgebied van de EU matig tot zeer sterk versnipperd is.

Meer recentelijk is niet alleen klimaatverandering een reden voor grote bezorgdheid voor zowel de mens als de biodiversiteit, maar geldt hetzelfde voor de voortgaande verspreiding van invasieve soorten die onze inheemse planten en dieren verdringen. Andere bedreigingen voor de natuur zijn onder andere verontreiniging, niet-duurzame exploitatie van natuurlijke hulpbronnen en het opgeven van landbouwgrond.

De mogelijke gevolgen zijn bijzonder ernstig. Deze aanhoudende dreigingen en druk vormen een groot gevaar voor de gezondheid van ecosystemen. Veel ecosystemen zijn niet meer in staat om dezelfde kwaliteit en omvang van diensten te bieden als eerst, zoals het voorzien in zuivere lucht en schoon water of het beheersen van overstromingen en erosie.

De Iberische lynx, Lynx pardinus, is een van de meest bedreigde katachtigen ter wereld. Er wordt gewerkt aan omvangrijke beschermingsmaatregelen, die worden ondersteund door de LIFE-fondsen van de EU, om uitsterven van de lynx te voorkomen.

EU-natuurwetgeving — een unieke samenwerking

In heel Europa hebben mensen hun ernstige bezorgdheid geuit over het verlies van biodiversiteit. Als reactie op deze toenemende zorg hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de EU zich het ambitieuze doel gesteld om het verlies van biodiversiteit in Europa tegen 2020 stop te zetten en om te buigen.

De vogelrichtlijn en habitatrichtlijn van de EU vormen de hoekstenen van de Europese wetgeving op het gebied van natuurbehoud. Deze richtlijnen vertegenwoordigen het meest ambitieuze en grootschalige initiatief dat ooit is genomen om het natuurlijk erfgoed van Europa te behouden.

Gestreepte dolfinnen, Stenella coeruleoalba, Azoren, Portugal. Voor het behoud van soorten die zeer mobiel zijn, zoals dolfinnen, is EU-brede actie vereist.

Reikwijdte en doelstelling

Met de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn van de EU kunnen de 28 lidstaten, ongeacht politieke of administratieve grenzen, samenwerken binnen hetzelfde sterke wetgevingskader om de kwetsbaarste dier- en plantensoorten en habitatsoorten te beschermen binnen hun hele natuurlijke verspreidingsgebied in de EU.

De **vogelrichtlijn** werd aangenomen in 1979 en heeft ten doel alle in het wild levende vogels en hun belangrijkste habitats in de hele EU te beschermen. De **habitatrichtlijn** werd 13 jaar later, in 1992, aangenomen. Met deze richtlijn werden vergelijkbare maatregelen ingevoerd, maar de richtlijn omvat bovendien ongeveer 1 000 andere zeldzame, bedreigde of endemische wilde dieren en planten, die tezamen vaak soorten van communautair belang worden genoemd. En voor het eerst krijgen 230 zeldzame habitatsoorten nu hun eigen bescherming.

De overkoepelende doelstelling van de twee richtlijnen is dat de dier- en plantensoorten en habitatsoorten die onder hun bescherming vallen, worden behouden of hersteld zodat hun hele natuurlijke verspreidingsgebied binnen de EU in een **gunstige staat van instandhouding** verkeert. Het gaat dus om meer dan alleen het tegenhouden van verdere achteruitgang of verdwijning; het doel is ervoor te zorgen dat dier- en plantensoorten en habitats zodanig herstellen dat ze zich op de lange termijn verder kunnen ontwikkelen.

Purperreiger, Ardea purpurea, Lac La Dombes, Frankrijk. Meer dan 1 000 gebieden in 19 landen in de EU zijn voor het Natura 2000-netwerk aangewezen als natuurgebied.

Belangrijkste voorwaarden

De vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn vereisen van EU-landen dat ze twee belangrijke soorten bepalingen invoeren:

- ▶ het eerste pakket maatregelen vereist van EU-landen dat ze een **streng beschermingsstelsel vastleggen** voor alle in het wild levende Europese vogels en andere bedreigde soorten die worden vermeld in bijlage IV bij de habitatrichtlijn, zowel binnen als buiten de Natura 2000-gebieden;
- ▶ het tweede pakket maatregelen vereist de **toewijzing van kerngebieden** voor de bescherming van dier- en plantensoorten en habitatsoorten die worden vermeld in bijlage I en II bij de habitatrichtlijn en bijlage I bij de vogelrichtlijn, alsmede van kerngebieden voor trekvogels. Deze toegewezen gebieden vormen samen onderdeel van een samenhangend ecologisch netwerk van natuurgebieden, dat bekend staat als het Europese Natura 2000-netwerk.

De maatregelen die worden getroffen als gevolg van de twee richtlijnen zijn niet alleen bestemd voor het selecteren van gebieden voor het Natura 2000-netwerk, iets wat op puur wetenschappelijke gronden wordt gedaan, maar moeten ook rekening houden met de economische, sociale en culturele vereisten en regionale en plaatselijke kenmerken van de betreffende gebieden.

Om te controleren of de maatregelen hun doelstelling behalen, moeten EU-landen de voortgang in de gaten houden en iedere zes jaar verslag uitbrengen bij de Europese Commissie over de status van de in hun land aanwezige dier- en plantensoorten en habitats van communautair belang. De Europese Commissie voegt deze informatie samen om de algemene tendens te kunnen bepalen voor iedere soort en habitat in de hele EU en om vast te stellen of deze een gunstige staat van instandhouding hebben bereikt of zullen bereiken.

De middelste groene kikker of bastaardkikker, Rana esculenta. Volgens de habitatrichtlijn moet de soort worden onderzocht om ervoor te zorgen dat zijn ontwikkeling overeen blijft komen met zijn gunstige staat van instandhouding.

Soortenbescherming

De eerste serie bepalingen van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn betreft de bescherming van bepaalde soorten binnen hun hele verspreidingsgebied in de EU, zowel binnen als buiten Natura 2000-gebieden. De bepalingen met betrekking tot soortenbescherming richten zich allemaal op van nature in het wild levende vogelsoorten in de EU, maar ook op andere soorten die worden vermeld in bijlage IV bij de habitatrichtlijn.

In wezen vereisen de bepalingen dat EU-landen een verbod uitvaardigen voor:

- ▶ alle vormen van opzettelijk vangen of doden in het wild;
- ▶ opzettelijke verstoring, bijv. tijdens periodes van voortplanting, afhankelijkheid van de jongen, overwintering en trek;
- ▶ beschadiging of vernieling van voortplantings- of rustgebieden;
- ▶ opzettelijk vernielen van nesten of eieren, of het plukken, verzamelen, snoeien, rooien of vernielen van beschermde wilde planten;
- ▶ het gebruik van alle niet-selectieve middelen voor het vangen of doden die kunnen leiden tot de plaatselijke verdwijning of ernstige verstoring van de populaties van dergelijke soorten, en
- ▶ het houden, vervoeren en verkopen van specimens die aan de natuur onttrokken zijn.

In sommige omstandigheden zijn uitzonderingen toegestaan (bv. ter voorkoming van ernstige schade aan oogst, vee, bossen, visstand en water), op voorwaarde dat er geen andere bevredigende oplossing is en dat de gevolgen van deze uitzonderingen niet onverenigbaar zijn met de algemene doelen van de richtlijnen.

Bij wijze van uitzondering mag er worden gejaagd op sommige vogelsoorten die vermeld staan in bijlage II bij de vogelrichtlijn, maar er gelden bepaalde voorschriften voor een dergelijke jacht. Verder kan het aan de natuur onttrekken of exploiteren van soorten die vermeld staan in bijlage V bij de habitatrichtlijn leiden tot beheersmaatregelen.

EU-landen moeten speciale beschermingszones aanwijzen voor de grijze zeehond, Halichoerus grypus. Bovendien kunnen er beheersmaatregelen worden opgelegd buiten deze gebieden om te zorgen voor de gunstige staat van instandhouding van de grijze zeehond.

Het Natura 2000-netwerk — een gecoördineerd ecologisch netwerk

De kern van de twee natuurrichtlijnen wordt gevormd door de totstandkoming van een Europees ecologisch netwerk van beschermde gebieden, het Natura 2000-netwerk. Alle 28 lidstaten hebben speciale Natura 2000-gebieden aangewezen om de op hun grondgebied aanwezige zeldzame habitats en dier- en plantensoorten te beschermen.

Er zijn inmiddels al meer dan 27 000 gebieden opgenomen in het netwerk. Bij elkaar beslaan zij een omvangrijk gebied: bijna een vijfde van het Europese landoppervlak en een belangrijk deel van de omringende zeeën. Dat betekent dat dit het grootste gecoördineerde netwerk van beschermde gebieden ter wereld is.

Soortenrijk mediterraan struikgewas op de Kornati-archipel, Kroatië.

Aanwijzing van natuurgebieden

Gebieden voor het Natura 2000-netwerk worden geselecteerd op basis van wetenschappelijke gegevens, zodat de beste gebieden in de EU worden beschermd ten behoeve van de dier- en plantensoorten en habitats die van communautair belang zijn.

Onder de habitatrichtlijn moet iedere lidstaat eerst de locaties die belangrijk zijn voor het beschermen van de aanwezige dier- en plantensoorten en habitats op zijn grondgebied identificeren en voorstellen. Daarna selecteert de Europese Commissie met hulp van de lidstaten, het Europees Milieuagentschap en wetenschappelijke deskundigen de gebieden van communautair belang (GCB's). Als wordt vastgesteld dat de nationale lijst niet afdoende is, wordt de lidstaten verzocht meer gebieden voor te stellen zodat het netwerk voltooid kan worden.

Na deze selectie worden de **gebieden van communautair belang** onderdeel van het Natura 2000-netwerk. De lidstaten hebben vanaf dat moment zes jaar de tijd om deze aan te duiden als **speciale instandhoudingszones (SIZ)** en de nodige beheersmaatregelen in te voeren om de aanwezige dier- en plantensoorten en habitats te behouden of te herstellen.

De aanwijzing van gebieden verloopt voor de vogelrichtlijn iets anders: de lidstaten classificeren gebieden en die worden, na beoordeling, rechtstreeks opgenomen in het Natura 2000-netwerk.

De keuze voor GCB's wordt op het niveau van negen biogeografische regio's gemaakt: iedere regio heeft zijn eigen karakteristieke combinatie van vegetatie, klimaat, topografie en geologie. Zo is het gemakkelijker om de ecologische samenhang van het netwerk als geheel te garanderen.

Grutto, Limosa limosa, Nederland. Deze vogel kwam veel voor, maar de aantallen zijn de afgelopen 20 jaar fors teruggelopen als gevolg van veranderende landbouwmethodes.

Beheer van Natura 2000-gebieden

In alle Natura 2000-gebieden:

- ▶ **moeten schadelijke activiteiten worden vermeden** wanneer die de dier- en plantensoorten ernstig verstoren of de habitats waarvoor het gebied is aangewezen vernielen, daarnaast
- ▶ **moeten er zo nodig beschermende maatregelen worden getroffen** om de habitats en aanwezige dier- en plantensoorten te behouden en te herstellen. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de economische, sociale en culturele vereisten en met de regionale en plaatselijke kenmerken van het betreffende gebied.

Voor ieder Natura 2000-gebied moeten doelstellingen en maatregelen voor de instandhouding worden vastgesteld binnen de context van de ecologische vereisten van de aanwezige dier- en plantensoorten en habitats die van communautair belang zijn. Hiermee wordt bepaald welk soort beheer nodig is om het gebied in een goede staat van instandhouding te houden of te herstellen.

Hoewel het niet verplicht is, adviseert de habitatrichtlijn met klem om de **beheersplannen** van Natura 2000 te gebruiken als middel om de doelstellingen en maatregelen op een open en transparante manier vast te stellen. Het zijn nuttige instrumenten om met alle belanghebbenden en belangengroepen tot een consensus te komen over langetermijnoplossingen voor het gebied. Ook schept dit een gevoel van gezamenlijke betrokkenheid bij en verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke resultaten.

Vrijwillige toezichthouders praten met plaatselijke boeren, Somerset, Verenigd Koninkrijk. De dialoog met en betrokkenheid van belanghebbenden is essentieel voor het succes van Natura 2000.

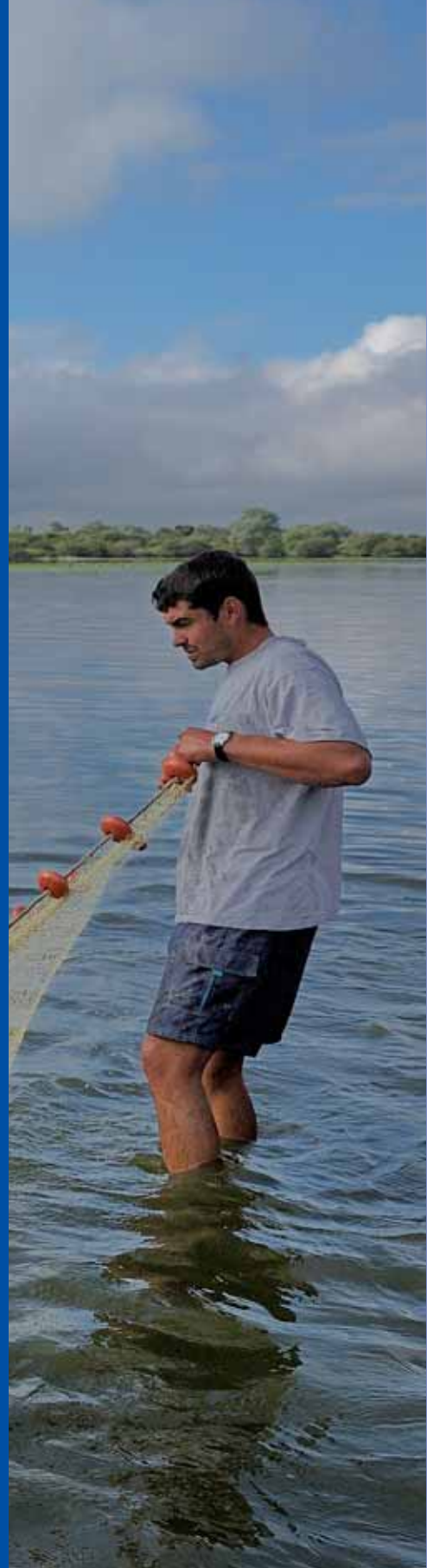
Natura 2000 — onderdeel van een levend landschap

Hoewel er zeer streng beschermde gebieden zijn opgenomen in het netwerk, omarmt Natura 2000 een veel bredere benadering met betrekking tot de bescherming en het duurzame gebruik van beschermde gebieden. Het is vooral gericht op mensen die werken mét de natuur in plaats van ertegen. Omdat ieder gebied uniek is, ligt de nadruk grotendeels op het vinden van plaatselijke oplossingen voor plaatselijke beheersproblemen, in nauwe samenwerking met grondeigenaren, belanghebbenden en andere geïnteresseerden.

De vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn implementeren een moderne, flexibele en insluitende aanpak van bescherming waarbij wordt onderkend dat de mens integraal onderdeel uitmaakt van de natuur en dat die twee het beste kunnen samenwerken. Op deze manier speelt iedereen een rol bij het welslagen van Natura 2000. Overheden, particuliere grondbezitters en -gebruikers, ontwikkelaars, natuurorganisaties, wetenschappelijke deskundigen, plaatselijke gemeenschappen of individuele personen: iedereen doet mee.

Het vormen van partnerschappen en samenbrengen van mensen dient ook een praktisch doel. Het grootste deel van de gebieden in Natura 2000 wordt namelijk al op de een of andere manier actief gebruikt en de gebieden maken integraal deel uit van het platteland. Veel gebieden zijn van waarde voor de natuur, juist vanwege de manier waarop ze tot nu toe zijn beheerd, en het is belangrijk om ervoor te zorgen dat dergelijke activiteiten ook in de toekomst doorgang kunnen vinden.

Vissers, Lac de Grand-Lieu, Frankrijk. Iedereen speelt een rol bij de bescherming van Natura 2000-gebieden.

Duurzame ontwikkeling stimuleren

De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn ondersteunen het principe van duurzame ontwikkeling en geïntegreerd beheer.

Het is niet de bedoeling van de richtlijnen om sociaaleconomische activiteiten te weren uit Natura 2000-gebieden, maar juist om deze uit te voeren op een manier waarop de waardevolle aanwezige dier- en plantensoorten en habitats worden beschermd en ondersteund en waarop de algehele gezondheid van natuurlijke ecosystemen wordt behouden ten behoeve van de samenleving.

Landbouwgrond met schapen, weiden en heggen in Melplash, Dorset, Engeland, Verenigd Koninkrijk.

Natura 2000-vergunningen voor nieuwe plannen en projecten

Artikel 6 van de habitatrichtlijn voorziet in een vergunningenprocedure voor nieuwe ontwikkelingen in en rond Natura 2000-gebieden. De vergunningen zijn bestemd voor plannen of projecten die, op zichzelf of in combinatie met andere plannen en projecten, waarschijnlijk veel impact hebben op één of meer gebieden.

Dit gemeenschappelijke EU-brede systeem biedt ontwikkelaars gelijke voorwaarden en zorgt ervoor dat individuele lidstaten geen concurrentievoordeel hebben ten opzichte van andere lidstaten met hogere milieunormen. Het voorkomt ook dat de inspanningen die het ene land levert om de biodiversiteit te beschermen teniet worden gedaan door ongecontroleerde ontwikkelingen elders.

Projecten die schade zouden kunnen aanrichten, moeten adequaat beoordeeld worden om vast te stellen wat de exacte aard en omvang is van de mogelijke gevolgen voor de aanwezige dier- en plantensoorten en habitats van communautair belang. Het is dan aan de bevoegde nationale overheden om te besluiten of het plan of project wordt goedgekeurd. Ze kunnen die goedkeuring pas verlenen als ze hebben vastgesteld dat het plan of project geen negatieve gevolgen heeft voor de integriteit van dat gebied. Men moet kunnen aantonen dat er géén sprake is van gevolgen, niet dát er gevolgen zijn.

Er zijn echter uitzonderingen mogelijk voor bepaalde plannen of projecten als deze nodig worden geacht om dwingende redenen van groot openbaar belang, als er geen alternatieven zijn en als alle noodzakelijke compenserende maatregelen zijn getroffen om ervoor te zorgen dat de algehele samenhang van het Natura 2000-netwerk wordt beschermd.

Investeren in de toekomst ten behoeve van mens en natuur

Met een volledig operationeel Natura 2000-netwerk wordt een samenhangend en hulpmiddelenefficiënt gebruik van ons waardevolle natuurlijke kapitaal gestimuleerd en wordt een duurzamere en meer geïntegreerde economie bevorderd. Het kan ook leiden tot een beter geïntegreerd en samenhangender ontwikkelingsbeleid dat aanvullende economische activiteiten samenbrengt die zijn gebaseerd op gezonde ecosystemen.

Om dit te bereiken zijn er echter financiële investeringen vereist, die op dit moment worden geraamd op ongeveer 5,8 miljard EUR per jaar. De grootste verantwoordelijkheid voor het financieren van Natura 2000 ligt bij de lidstaten, maar de habitatrichtlijn onderkent ook de behoefte aan ondersteuning op EU-niveau en koppelt de uitvoering van instandhoudingsmaatregelen uitdrukkelijk aan het bieden van cofinanciering door de EU.

Het LIFE-fonds van de EU heeft sinds 1992 meer dan 1,2 miljard EUR bijgedragen aan demonstratieprojecten en best practice-projecten voor het beheer en herstel van Natura 2000-gebieden in heel Europa. Andere grote EU-fondsen voor landbouw en plattelandsontwikkeling, zee en visserij, en regionale ontwikkeling bieden belangrijke mogelijkheden tot investering in Natura 2000. Dit draagt bij aan de rol die Natura 2000 speelt in het behouden van de sociaaleconomische structuur en regionale kenmerken in verschillende delen van Europa.

Hoewel het om omvangrijke investeringen gaat, zijn deze economisch gezien zinvol. Als ruggengraat van de Europese groene infrastructuur functioneert Natura 2000 als een belangrijk reservoir voor gezonde ecosystemen. Het levert verschillende ecosysteemdiensten aan de samenleving met een waarde die wordt geschat op 200 tot 300 miljard EUR per jaar.

Er zijn jaarlijks naar schatting tussen de 1,2 en 2,2 euromiljard bezoekersdagen in Natura 2000-gebieden, waarmee ieder jaar inkomsten uit recreatie worden gegenereerd ter waarde van 5-9 miljard EUR.

De uitdagingen die voor ons liggen

De vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn hebben duidelijk aangetoond dat ze een grote toegevoegde waarde hebben voor de samenleving, omdat deze zowel de natuur als de mens meerdere voordelen bieden. Ze zijn ook nu nog de kern van onze biodiversiteitsstrategie voor de EU. Ondanks de grote vooruitgang die al geboekt is, moet er nog hard worden gewerkt om de ambitieuze doelstelling die de EU-landen zich gesteld hebben, te behalen: vóór 2020 het verlies aan biodiversiteit in Europa tot staan brengen en ombuigen.

De belangrijkste uitdagingen voor de toekomst, zoals die zijn beschreven in de biodiversiteitsstrategie van de EU, zijn met name gericht op de volledige tenuitvoerlegging van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn van de EU. Dit betekent dat er moet worden gewerkt aan de voltooiing van het netwerk (met name in het mariene milieu op open zee), afdoende bescherming, beheer en financiering van de Natura 2000-gebieden, meer bewustmaking en betrokkenheid van belanghebbenden, betere handhaving, en meer toezicht op habitats en dier- en plantensoorten van communautair belang.

Daarnaast is het belangrijk de inspanningen verder uit te breiden en de vereisten voor de bescherming en het beheer van dier- en plantensoorten en habitats te integreren in het bredere beleid voor het gebruik van land en water, zowel binnen als buiten Natura 2000.

Maar we plukken nu al de vruchten van de vogelrichtlijn en de habitatrichtlijn van de EU. Niet alleen is de grootschalige vernieling van belangrijke habitats een halt toegeeroepen, verschillende soorten beginnen ook al tekenen van herstel te vertonen. Onze kennis over de instandhoudingseisen is ook aanzienlijk groter geworden en dat leidt tot betere en gerichtere beschermingsacties die, op hun beurt, meer financiële ondersteuning van de EU ontvangen.

Een ander succes dat te danken is aan de richtlijnen is dat ze mensen hebben samengebracht die een gemeenschappelijke doelstelling hebben. Het is duidelijk dat de biodiversiteit onze hulp nodig heeft om te herstellen, maar als we het goed doen, krijgen we het dubbel en dwars terug in de vorm van allerlei voordelen die een gezonde natuur onze samenleving te bieden heeft.

Investeren in Natura 2000 helpt de EU om haar doelstellingen op het gebied van biodiversiteit te behalen, maar draagt ook bij aan de bredere doelstellingen voor duurzame ontwikkeling zoals die zijn vastgelegd in de Europa 2020-strategie.

Meer informatie over de successen van de Habitatrichtlijn vindt u in deze begeleidende brochure.

Meer leesmateriaal over Natura 2000 en biodiversiteit binnen de EU

- *Factsheet on the economic benefits of Natura 2000 (Informatieblad over de economische voordelen van Natura 2000)* (8 pagina's, 2013)
- *The Habitats Directive — celebrating 20 years of protecting biodiversity in Europe (De Habitatrichtlijn — 20 jaar bescherming van biodiversiteit in Europa)* (52 pagina's, 2012)
- *EU Biodiversity Strategy to 2020 (Biodiversiteitsstrategie van de EU tot 2020)* (28 pagina's, 2011)
- *Investing in Natura 2000 — for nature and people (Investeren in Natura 2000 — voor natuur en mens)* (24 pagina's, 2013)
- *Building a Green Infrastructure for Europe (Een groene infrastructuur ontwikkelen voor Europa)* (24 pagina's, 2013)
- *Invasive Alien Species — a European Union response (Invasieve uitheemse soorten — een reactie van de Europese Unie)* (24 pagina's, 2014)

Al dit leesmateriaal is beschikbaar op de pagina Nature & Biodiversity van DG Milieu: http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Andere nuttige links

- De Natura 2000-prijs http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/index_en.htm
- Het LIFE-programma van de EU <http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>
- De Natura 2000-viewer <http://natura2000.eea.europa.eu>

Verantwoording foto's

Voor kant: Puffins, *Fratercula arctica*, on Farne Islands, Scotland, UK © Hans Christoph Kappel/naturepl.com

Blz. 4: Wildflower meadow on the slopes of Mont Blanc, France © Nando Machado Photography/iStock

Page 5 left to right: Mediterranean sea © iStock; Beech forest, Hessen, Germany © Christian Mueringer/iStock; Kemer bog, Latvia © Ludmila Smite/iStock; Sand dunes, Waddensea, Netherlands © iStock.

Blz. 6–7: Dewerstone Wood, Devon, England, UK © Ross Hoddinott/2020VISION

Blz. 8–9: Wild Iberian lynx, *Lynx pardinus*, Sierra de Andujar Natural Park, Andalucia, Spain © Oriol Alaman/naturepl.com

Blz. 10–11: Striped dolphins, *Stenella coeruleoalba*, Azores, Portugal © Doug Perrine/naturepl.com

Blz. 11 van links naar rechts: Schreiber's lizard, *Lacerta schreiberi*, Geres National Park, Portugal © Luis Quinta/naturepl.com; Gannets *Morus bassanus*, County Down, Republic of Ireland © Robert Thompson/naturepl.com; Marsh fritillary butterfly, *Euphydryas aurinia* © Jim Asher; Snowdrops, *Galanthus nivalis* © Ernie Janes/naturepl.com; Great Capricorn beetle, *Cerambyx cerdo* © J. Hlasek

Blz. 12–13: Purple heron, *Ardea purpurea*, catching small fish, La Dombes Lake Area, France © David Pattyn/naturepl.com

Blz. 14–15: The edible frog, *Rana esculenta* © Stefan Huwiler/naturepl.com

Blz. 16–17: Atlantic grey seal, *Halichoerus grypus*. Member States are required to apply a strict species protection regime across the EU for this species © Alex Mustard/naturepl.com

Blz. 18–19: Species-rich Mediterranean scrub, Kornati NP, Croatia © Wild Wonders of Europe/Popp-Hackner/naturepl.com

Blz. 19 van links naar rechts: Black-veined white butterfly, *Aporia crataegi*, feeding on Viper's bugloss, *Echium vulgare*, Lagadin region, Lake Ohrid, Galicica © David Maitland/naturepl.com; Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Vardell/naturepl.com; Riisitunturi National Park, Finland © Wild Wonders of Europe/Zacek/naturepl.com; Danube sturgeon, *Acipenser gueldenstaedti* © FreiARCO/naturepl.com

Blz. 20–21: Black-tailed godwit © Paul Hobson/naturepl.com

Blz. 22–23: Voluntary wardens talking to local farmers, Somerset, UK © Nick Turner/naturepl.com

Blz. 24–25: Party of fishermen using seine nets, Lac de Grandlieu, Passay, Loire Atlantique, France © Loic Poidevin/naturepl.com

Blz. 26–27: Farmland with sheep, grass fields and hedgerows at Melplash, Dorset, England, UK © Colin Vardell/naturepl.com

Blz. 27 van links naar rechts: Danube delta rewilding area, Romania © Magnus Lundgren/naturepl.com; Piles of wood timber trunks lumber yard, Germany © CreativeNature_nl www.gettyimages.com; Lakenheath Fen RSPB Reserve, Suffolk © Terry Whittaker/naturepl.com

Blz. 28–29: European Roller, *Coracias garrulus*, Romania © Stefan Widstrand/naturepl.com

Blz. 30–31: Looking out over mountains from summit, Queyras, France © Pascal Tordeux/naturepl.com

Blz. 32–33: Footpath stile over dry stone wall, overlooking Lake Windermere, Lake District, Cumbria, England © Adam Burton/naturepl.com

Blz. 34: Whooper swans, *Cygnus cygnus*, group in flight at dusk, Lancashire, UK © Ben Hall/naturepl.com

Wilde zwanen, Cygnus cygnus, vliegend in de schemering, Lancashire, Verenigd Koninkrijk.

